

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۵ دقیقه

آمار و احتمال
الگوهای خطی
(مدل‌سازی و دنباله)
صفحه‌های (۵۲ تا ۵۳)

۱۰۱- بر روی دایره‌های ۹ نقطه متمایز وجود دارد. چند چهارضلعی می‌توان ساخت که این نقاط رئوس آن‌ها باشند؟

(۱) ۱۲۶ (۲) ۸۴ (۳) ۳۶ (۴) ۹۴

۱۰۲- به چند طریق می‌توان از بین ۵ دانش‌آموز یازدهم و ۶ دانش‌آموز دوازدهم، ۵ نفر را برای مسابقه فوتسال انتخاب کرد، به طوری که کاپیتان تیم، فرد مشخصی از پایه دوازدهم و دروازه‌بان تیم، فرد مشخصی از پایه یازدهم باشد؟

(۱) ۸۴ (۲) ۱۱۴ (۳) ۱۳۹ (۴) ۱۶۵

۱۰۳- ارقام ۹، ۶، ۵، ۲، ۲، ۲ را روی ۶ کارت نوشته‌ایم. با کنار هم قرار دادن این کارت‌ها چند عدد ۶ رقمی می‌توان نوشت به طوری که رقم‌های ۲، یک در میان قرار گرفته باشند؟

(۱) ۸ (۲) ۱۰ (۳) ۱۲ (۴) ۱۶

۱۰۴- به چند طریق می‌توان ۵ پرسش از ۱۰ پرسش آزمونی را برای پاسخ دادن انتخاب کنیم، به طوری که حداکثر ۲ پرسش از ۴ پرسش اول انتخاب شود؟

(۱) ۱۱۸ (۲) ۱۴۲ (۳) ۱۶۸ (۴) ۱۸۶

۱۰۵- از بین ۶ دانش‌آموز پایه دهم، ۷ دانش‌آموز پایه یازدهم و ۸ دانش‌آموز پایه دوازدهم، می‌خواهیم ۳ نفر را به تصادف برای انجام یک کار فرهنگی انتخاب کنیم. پیشامد آن که سه نفر از سه پایه مختلف باشند، چند عضو دارد؟

(۱) ۲۲۴ (۲) ۳۳۶ (۳) ۵۷ (۴) ۱۹

۱۰۶- اگر $P(A \cup B) = 0.75$ ، $P(A') = 0.4$ و A و B دو پیشامد ناسازگار باشند، احتمال آن که B رخ ندهد، کدام است؟

(۱) ۰/۸۵ (۲) ۰/۶۵ (۳) ۰/۴۵ (۴) ۰/۳۵

۱۰۷- از بین اعداد مجموعه $\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9\}$ چند زیرمجموعه چهار عضوی می‌توان انتخاب نمود، به طوری که یک عضو آن عددی زوج و سه عضو دیگر اعداد فرد باشند؟

(۱) ۲۵ (۲) ۳۰ (۳) ۴۰ (۴) ۵۲

۱۰۸- با ارقام ۹، ۸، ۷، ۶، ۴، ۲، چند عدد شش رقمی بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت، به طوری که هر ۴ رقم زوج کنار هم نباشند؟

(۱) ۳۹۲ (۲) ۴۸۶ (۳) ۵۷۶ (۴) ۶۲۴

۱۰۹- در جعبه‌ای ۵ لامپ سالم و ۴ لامپ خراب داریم. ۴ لامپ به تصادف برمی‌داریم. با کدام احتمال تعداد لامپ‌های خراب بیشتر از لامپ‌های سالم است؟

(۱) $\frac{1}{6}$ (۲) $\frac{1}{8}$ (۳) $\frac{1}{3}$ (۴) $\frac{1}{2}$

۱۱۰- اگر با ارقام ۰، ۱، ۲، ۳ به طور تصادفی یک عدد سه رقمی بسازیم، چقدر احتمال دارد این عدد زوج باشد؟ (تکرار ارقام مجاز نیست.)

(۱) $\frac{2}{9}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) $\frac{5}{9}$ (۴) $\frac{1}{3}$

۱۱۱- خانواده‌ای دارای سه فرزند است. اگر A پیشامد آن باشد که تعداد فرزندان دختر کمتر از پسر و B پیشامد آن باشد که هیچ‌یک از دو فرزند اول پسر نباشد، آن‌گاه نسبت $n(A)$ به $n(B)$ کدام است؟

(۱) $\frac{1}{2}$ (۲) ۲ (۳) $\frac{3}{4}$ (۴) $\frac{4}{3}$

۱۱۲- پنج پرچم مختلف را به ۵ میله با شماره‌های ۱ تا ۵ نصب کرده‌ایم. چنانچه این پرچم‌ها به طور تصادفی کنار هم قرار گیرند، احتمال این‌که میله پرچم‌ها با شماره‌های زوج در مکان‌های زوج قرار بگیرند، کدام است؟

(۱) $\frac{1}{5}$ (۲) $\frac{1}{10}$ (۳) $\frac{1}{9}$ (۴) $\frac{1}{4}$

۱۱۳- یک تاکسی دارای ۵ سرنشین است. احتمال آن‌که هر ۵ نفر دقیقاً در یک روز (شنبه، یکشنبه، ...) از هفته متولد شده باشند، کدام است؟

(۱) $(\frac{1}{7})^5$ (۲) $(\frac{1}{7})^4$ (۳) $(\frac{1}{5})^4$ (۴) $(\frac{1}{5})^7$

۱۱۴- خانواده‌ای دارای ۵ فرزند است، احتمال آن‌که حداقل دو فرزند خانواده دختر باشد، کدام است؟

(۱) $\frac{7}{32}$ (۲) $\frac{5}{32}$ (۳) $\frac{11}{16}$ (۴) $\frac{13}{16}$

۱۱۵- تیم فوتبالی شامل ۵ دانش‌آموز کلاس اول، ۷ دانش‌آموز کلاس دوم و ۸ دانش‌آموز کلاس سوم است. اگر بخواهیم از بین این نفرات، دو نفر را به تصادف به عنوان نماینده انتخاب کنیم، با کدام احتمال این دو نفر هم‌کلاس نیستند؟

(۱) $\frac{37}{75}$ (۲) $\frac{56}{87}$ (۳) $\frac{112}{179}$ (۴) $\frac{131}{190}$

۱۱۶- دامنه میان چارکی داده‌های ۳۱, ۱۰, ۶, ۱۱, ۷, ۱۳, ۲۱, ۲۸, ۱۹, ۵, ۱۷, ۲۹ کدام است؟

(۱) ۱۶ (۲) ۱۶/۵ (۳) ۱۷ (۴) ۱۷/۵

۱۱۷- در یک نمودار دایره‌ای، زاویه مرکزی دسته اول ۶ برابر زاویه مرکزی دسته دوم است. اگر فراوانی مطلق دسته دوم ۲۴ باشد، فراوانی مطلق دسته اول کدام است؟

(۱) ۱۴۴ (۲) ۱۲۴ (۳) ۱۶۹ (۴) ۳۶

۱۱۸- در کدام گزینه، دامنه تابع (مدل ریاضی) زیرمجموعه‌ای از اعداد طبیعی است؟

- (۱) سرعت لحظه‌ای یک دوندۀ در دو سرعت
(۲) مساحت مربعی به ضلع x
(۳) میانگین دمای هوای تهران در هر روز از ماه مهر
(۴) محیط دایره‌ای به شعاع x

۱۱۹- در الگوی مثلث خیام، اگر a_n مجموع ارقام سطر n ام باشد، رابطه بازگشتی بین a_n و a_{n+1} به کدام صورت است؟

(۱) $a_{n+1} = 2a_n$ (۲) $a_{n+1} = a_n^2$
(۳) $a_{n+1} = a_n + n$ (۴) $a_{n+1} = a_n + 2n$

۱۲۰- در الگوی مثلث خیام، اختلاف مجموع عددهای سطر پنجم و سطر چهارم کدام است؟

سطر اول:	۱			۵۶ (۱)
سطر دوم:	۱	۱		۲۴ (۲)
سطر سوم:	۱	۲	۱	۱۶ (۳)
				۸ (۴)

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فصل‌های یکم و دوم
صفحه‌های ۶۵ تا ۶۸

۱۲۱- توضیح کدام گزینه درباره «ملک‌الشعراى بهار» نیست؟

- (۱) در سبک خراسانى و با زبانی حماسی شعر می‌سرود و با ادبیات کهن آشنایی داشت.
- (۲) از آثار او می‌توان به تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطوّر نظم فارسی اشاره کرد.
- (۳) وی در زمینه روزنامه‌نگاری و سیاست نیز فعالیت داشت و سردبیر روزنامه «مجلس» بود.
- (۴) بیت «من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید / قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید» سرآغاز یکی از سروده‌های اوست.

۱۲۲- توضیح مقابل کدام روزنامه دوره بیداری نادرست است؟

- (۱) قرن بیستم: عشقی در این روزنامه به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت.
- (۲) نسیم شمال: روزنامه‌ای که به مدیریت و نویسندگی سید اشرف‌الدین گیلانی در رشت منتشر می‌شد.
- (۳) بهار: نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد که در سال‌های مشروطه به وسیله میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی منتشر شد.
- (۴) سروش: روزنامه‌ای بود که دهخدا در استانبول به کمک میرزا جهانگیرخان منتشر کرد.

۱۲۳- معنای کدام واژه‌ها درست است؟

(الف) واقف: برپاکنده	(ب) لقا: دیدار	(ج) مجمره: اسفند	(د) شمایل: اطوار
(ه) حاشا: هرگز	(و) نطع: زمین	(ز) بستد: مرجان	(ح) ناقه: شتر
(۱) ب، ه، ز، ح	(۲) ج، د، و، ز	(۳) الف، ه، و، ح	(۴) ب، ج، د، ح

۱۲۴- با توجه به ابیات زیر، کدام ویژگی از منظر سبک‌شناسی نادرست است؟

«از ملک ادب حکم‌گزاران همه رفتند	شو بار سفر بند که یاران همه رفتند
آن گرد شتابنده که در دامن صحراست	گوید چه نشینی که سواران همه رفتند
داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو	کز باغ جهان لاله‌عداران همه رفتند»
(۱) استفاده از آرایه‌های تشبیه و استعاره	(۲) نبود واژگان و اصطلاحات فرنگی در شعر
(۳) سادگی و روانی زبان و قابل فهم بودن آن	(۴) غلبه استفاده از واژگان عربی بر فارسی

۱۲۵- کدام بیت فاقد آرایه «تلمیح» می‌باشد؟

- (۱) شود ز گوشه‌نشینی فزون رعونت (بلاغت) نفس
 - (۲) به سیم قلب نگیرند صائب از اخوان
 - (۳) آن زمان مهر تو می‌جست که پیمان می‌بست
 - (۴) آمد از تاب و تیم جان به لب ای کاش که جانان
- سگ نشسته ز استاده سرفرازتر است
در این زمانه عزیزى اگر شود پیدا
جان من با گره زلف تو در عهد الست
با دم عیسویم این دم آخر به سر آید

۱۲۶- کدام بیت «فاقد» تلمیح و دارای «تشبیه و تضاد» است؟

دردی نیافتی ز چه درمان طلب کنی	(۱) زخمی نخوردی از چه کنی مرهم التماس
و انفاس عیسوی از دم رهبان طلب کنی	(۲) آیی به دیر و روی بگردانی از حرم
وانگه فضای عالم ایمان طلب کنی	(۳) در تنگنای کفر فرومانده‌ای هنوز
گر زانکه آب چشمه حیوان طلب کنی	(۴) همچون خضر ز تیرگی نفس در گذر

۱۲۷- آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است؛ به‌جز:

نه که هرکس که گرفتار تو شد آزاد است (تضاد، تکرار)	(۱) گفته‌ای نیست گرفتار مرا آزادی
دیدن روز و شب اعمی (کور) مادرزاد است (تناقض، لف و نشر)	(۲) چشم زاهد به شناسایی سر رخ و زلف
خاصه اکنون که گلستان ارم شداد است (تلمیح، جناس)	(۳) خیز و از شعله می آتش نمرود افروز
وای بر خانه پرهیز که بی‌بنیاد است (مراعات نظیر، تشبیه)	(۴) سیل کهسار خم از میکده در شهر فتاد

۱۲۸- کدام بیت با «امشب به راستی شب ما روز روشن است» هم‌وزن است؟

رمزی چنان که دانی رازی چنان که دانم	(۱) گر گوش هوش داری بشنو که باز گویم
بر جان خویش دشمن جان را گزیده‌ام	(۲) عشقش به جان خریدم و قصدم به جان کند
نقش امید از رخ مراد بشویم	(۳) بخت ز من دست شست شاید اگر من
وگر نفس کشم افگار می‌شود چه کنم	(۴) دلم ز پاس نفس تار می‌شود چه کنم

۱۲۹- اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» در کدام مصراع دیده می‌شود؟

(۱) ساقی بیار آن جام می مطرب بزن آن ساز را	(۲) ساقی اگر باده از این خم دهد
(۳) ساقی بده آن کوزه یاقوت روان را	(۴) ساقی بیار جامی کز زهد توبه کردم

۱۳۰- کدام مورد در رابطه با بیت «مباش در پی آزار و هر چه خواهی کن / که در شریعت ما غیر از این گناهی نیست» نادرست است؟

- (۱) این بیت، فاقد «ردیف» است.
- (۲) وزن بیت «مفاعلهن مفاعلهن مفاعلهن فعلن» است.
- (۳) بیت، فاقد اختیار «تغییر کمیت مصوت‌ها» است.
- (۴) در این بیت یک بار از اختیار «حذف همزه» استفاده شده است.

علوم و فنون ادبی (۳) - سؤال‌های آشنا

فصل‌های یکم و دوم
صفحه‌های ۱۰ تا ۶۵

۱۳۱- هنر فروغی بسطامی در چیست و سرمشق کار او چه کسانی هستند؟

- (۱) قصیده‌سرایی - شاعران سبک عراقی
(۲) قصیده‌سرایی - شاعران سبک خراسانی
(۳) غزل‌سرایی - شاعران سبک عراقی
(۴) غزل‌سرایی - شاعران سبک خراسانی

۱۳۲- چه کسی برای اولین بار در ایران به نوشتن نمایش‌نامه پرداخت و زبان این نمایش‌نامه‌ها چگونه بود؟

- (۱) میرزا آقا تبریزی - ساده و روان
(۲) میرزا آقاخان کرمانی - موزون و عوام‌فهم
(۳) عبدالرحیم طالبوف - دشوار و متکلف
(۴) زین‌العابدین مراغه‌ای - ساده و روان

۱۳۳- در همه ابیات به جز بیت گزینه ... آرایه تضمین به کار رفته است.

- (۱) صائب این آن غزل حافظ شیراز که گفت
مژده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید
(۲) به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ
منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن
(۳) نغمه حافظ شنو ز خامه صائب
چند نشینی که خواجه کی به درآید
(۴) به فکر صائب از آن می‌کنند رغبت خلق
که یاد می‌دهد از طرز حافظ شیراز

۱۳۴- در کدام یک از گزینه‌های زیر تمام آرایه‌های «لف و نشر- تشبیه - تضاد» موجود است؟

- (۱) در کنار من ز گرمی بر کناری ای دریغ
وصل و هجران و غم و شادی به هم باشد مرا
(۲) زلف را به رخ افشان کرد و صبح ما تاریک
کفر را تماشا کن کاو حجاب ایمان شد
(۳) از دشمن و از دوست گریزیم و عجب نیست
سرگشته نسیم از گل و از خار گریزد
(۴) منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش
من انس به سرو و گل و بادام گرفتم

۱۳۵- آرایه‌های «تلمیح، جناس همسان، مراعات‌نظیر» در کدام گزینه وجود دارد؟

- (۱) مقیم طور محبت ز شوق باز نداند
شعاع آتش مهر از فروغ نور تجلی
(۲) چه شیرین گفت خسرو این عبارت
که نبود وصل شیرین بی‌مرارت
(۳) ای دمت عیسی دم از دوری مزن
من غلام آنکه دوراندیش نیست
(۴) ز بوی پیرهنت زنده می‌شود دل مرده
چه حکمت است در این بوی پیرهنت که تو داری

۱۳۶- وزن عروضی بیت «چون اشکم از دو دیده کجا می‌روی که تو / چون داغ عشق در جگرم جا گرفته‌ای» کدام است؟

- (۱) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
(۲) مفتعلن فاعلات مفتعلن فع
(۳) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
(۴) مستفعل فاعلات مستفعل

۱۳۷- بیت کدام گزینه متشکل از پایه‌های آوایی ناهمسان است؟

- (۱) شاهدان گر دلبری زین سان کنند / زاهدان را رخنه در ایمان کنند
(۲) دلا دیدی که آن فرزانه فرزند / چه دید اندر خم این طاق رنگین
(۳) لطف خدا بیش‌تر از جرم ماست / نکته سر بسته چه دانی خموش
(۴) گنج در آستین و کیسه تهی / جام گیتی‌نما و خاک رهیم

۱۳۸- در بیت «در خرابات طریقت ما به هم منزل شویم / کاین چنین رفته است در عهد ازل تقدیر ما» از کدام اختیارات زبانی استفاده شده است؟

- (۱) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
(۲) حذف همزه - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه
(۳) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند - حذف همزه
(۴) دو بار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

۱۳۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) اهریمن استبداد، آزادی ما را کشت / نه صبر و سکون جایز، نه حوصله باید کرد
(۲) عمرها در طلب شاهد آزادی و عدل / سر قدم ساخته تا ملک فنا تاخته‌ایم
(۳) بندگان را نبود جز غم آزادی و من / پادشاهی کنم از بنده خویشم خوانی
(۴) هر سر به هوای سر و سامانی و ما را / در دل به جز آزادی ایران هوسی نیست

۱۴۰- در همه ابیات به جز بیت گزینه ... به درون مایه‌های شعر عصر بیداری اشاره شده است.

- (۱) آزادی اگر می‌طلبی غرقه به خون باش / کاین گلبن نخواست بی‌خار و خسی نیست
(۲) طالبان عدل و قانون را ز مرگ اندیشه نیست / از برای آن‌که آب زندگانی خورده‌اند
(۳) حق دهقان را اگر ملاک، مالک گشته است / از کفش بی‌آفت تأخیر می‌باید گرفت
(۴) قسمت ما نیست از صبح وطن جز تیرگی / چشم ما از سرمه شام غریبان روشن است

درس‌های (۲۰)
صفحه‌های (۳۶ تا ۳۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ عین الأصحّ و الأدقّ في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (۱۴۱ - ۱۴۴)

۱۴۱- «أيها الشباب! علمتني الحياة أن أنسى ذكريات الماضي و الآلام و أنظر للأمام بقلبٍ قد ملأته الآمال!»: ای جوانان! ...

- (۱) زندگی به من آموخت خاطرات و دردهای گذشته را فراموش کنم و با قلبی پر از آرزوها به جلو نگاه کنم!
- (۲) از زندگی یاد گرفتم که خاطره‌های پیشین و دردها را از یاد ببرم و با دلی که مملوّ از امیدها شده، به پیش رو نگاه کنم!
- (۳) زندگی به من یاد داد که خاطرات گذشته و دردها را فراموش کرده و با قلبی که آرزوها آن را پر کرده‌اند، به جلو بنگرم!
- (۴) از زندگی آموختم که باید خاطره‌های گذشته و رنج‌ها را از یاد برده و با دلی که امیدها آن را پر می‌کنند، به جلو نگاه کنم!

۱۴۲- «يؤكد في الرسائل التي أرسلت عبر الإنترنت على عدم إقامة الحفلات و الإجتماعات بسبب فيروس كورونا!»:

- (۱) نامه‌هایی که اینترنتی ارسال می‌شود، به عدم برگزاری جشن و تجمّعات به سبب ویروس کرونا تأکید می‌کنند!
- (۲) در نامه‌هایی که به صورت اینترنتی فرستاده شد، به برگزار نکردن جشن‌ها و اجتماعات به سبب کرونا تأکید می‌کند!
- (۳) در نامه‌هایی که از طریق اینترنت فرستاده شد، به برگزار نکردن جشن‌ها و تجمّعات به خاطر ویروس کرونا تأکید می‌گردد!
- (۴) از راه اینترنت نامه‌هایی ارسال کرد که در آن به برگزار نشدن جشنواره‌ها و گردهمایی‌ها به دلیل ویروس کرونا تأکید می‌شود!

۱۴۳- عین الخطأ:

- (۱) نصيذُ الحوت لاستخراج الزيت من كبده! نهنگ را برای خارج کردن روغن از کبدش شکار می‌کنیم!
 - (۲) قد أذكرُ الله في الصّعب و هو مُجيب الدّعوات!: در سختی‌ها گاهی خدا را یاد می‌کنم در حالی که او اجابت‌کننده درخواست‌هاست!
 - (۳) من أريد أن ينجح في عمله فعليه أن يقوم به وحيداً!: هرگاه کسی بخواهد در کارش موفق شود، به تنهایی به آن اقدام می‌کند!
 - (۴) إن المذنب يدخل النار و هو بيكي!: بی‌گمان گناهکار وارد آتش می‌شود در حالی که گریه می‌کند!
- ۱۴۴- «برخی اختراعات تأثیری در ساده‌سازی کارهای دشوار نداشته‌اند!»:

- (۱) لم يكن لبعض الإختراعات تأثير في تسهيل الأعمال الصّعبة!
- (۲) هناك إختراعات لم تكن مؤثرة في تسهيل الأعمال الصّعبة!
- (۳) ما كان لبعض الإختراعات تأثير لتسهّل صعب الأمور!
- (۴) لا تأثير لبعض الإختراعات في تسهيل صعب الأمور!

■ عین الصحیح في الإعراب و التّحليل الصّرفي: (۱۴۵ و ۱۴۶)

۱۴۵- ﴿ و لا يحزنك قولهم إن العزة لله جميعاً ﴾

- (۱) قول: اسم - مفرد مذکر - معرب - معرفة / مبتدأ و مرفوع والجملة إسمية
- (۲) العزة: اسم - مفرد مؤنث - معرب - معرّف بأل / اسم إنّ المشبّهة بالفعل و خبرها: جميعاً
- (۳) الله: اسم - مفرد مذکر - معرب - معرفة / مجرور بحرف الجرّ؛ لله: جارّ و مجرور و خبر، مبتدؤه: قول
- (۴) لا يحزن: فعل مضارع - مجرّد ثلاثي (حروفه الأصليّة: ح ز ن) - معلوم / فعل و مفعوله: ضمير الكاف

١٤٦- «نبني مُختبراً صغيراً نُجرب فيه تجاربنا!»

- ١) صغيراً: مفرد مذكّر - على وزن: فَعِيل، حروفه الأصليّة: ص غ ر - معرب / حال و منصوب
 - ٢) مُختبراً: اسم - مفرد مذكّر - مأخوذ من مادّة: خ ت ر - مبني / مفعول أو مفعول به و منصوب
 - ٣) نُجرب: للمتكمّم مع الغير - مزيد ثلاثي (مصدره على وزن «إفعال») - معلوم / فعل و مفعوله: «تجارب»
 - ٤) نبني: فعل مضارع - للمتكمّم مع الغير - مجرّد ثلاثي - متعدّد / فعل و فاعل؛ و حرف النّون للوقاية؛ الجملة فعلية
- ١٤٧- عَيْن ما نرجو وقوعه:

- ١) كان العجوز يقول ليت أيام المدرسة تُرجع لي يوماً!
- ٢) ينظر الفلاح إلى السماء لعلّ الغيوم تُنزل أمطارها!
- ٣) فقدنا فرصة قيّمة في الماضي لن نراها مرّة أخرى!
- ٤) ﴿ و يقول الكافر يا ليتني كنتُ ثراباً ﴾ !

١٤٨- « إن لا تقبلوا ألا تتركوا المُحاولة تفشلوا و اعلموا لا نجاح دون تعب! »؛ عَيْن الصّحيح عن أنواع «لا» على التّرتيب:

- ١) ناهية - ناهية - نافية للجنس
- ٢) نافية - نافية - نافية للجنس
- ٣) ناهية - نافية - نافية
- ٤) نافية - نافية - ناهية

١٤٩- أيُّ جواب لا يُناسب هذا السّؤال؟ « كيف تُعالجُ المرّضى المُصابينَ بفيروس كورونا؟! »

- ١) تُعالجُ المرّضى في المُستشفى و هي تعبّة من عملها الصّعب!
- ٢) تُعالجُ المرّضى المُصابينَ بهذا المرّض محزونةً على صحتّهم!
- ٣) أعالجُ المرّضى مُستعِيناً بالحبوب و الأشربة التي كتبها الطّبيب!
- ٤) أعالجُ المرّضى و أسعى على إستعادة سلامتهم و معنويّاتهم كثيراً!

١٥٠- عَيْن الحال جملةٌ تدلُّ على الإستمرار:

- ١) رأيتُ مؤمناً في مسجد لا يشعرُ باليأس!
- ٢) في الغرفة شاهدتُ اولئك الموظّفينَ مُجدّينَ في أعمالهم!
- ٣) رأيتُ الطّالب المؤدّب في السّاحة و هو يحملُ محفظة جميلة!
- ٤) سافرتُ إلى مدينة إحدى صديقاتي و هي قد وصفتها من قبل!

■ ■ عَيْنِ الْأَصْحَحِ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ (۱۵۱ - ۱۵۵)

۱۵۱- «يَقُولُ أَحَدُ مُعَلِّمِينَا: يَفْتَخِرُ بِنَسَبِهِ مَنْ لَا يَمْلِكُ شَيْئًا آخَرَ يَفْتَخِرُ بِهِ أَمَامَ النَّاسِ!»:

- (۱) یکی از آموزگاران ما می‌گوید: هر کس مالک چیزهای دیگر نباشد تا به آن مقابل دیگران افتخار کند، به نسب خویش فخر می‌فروشد!
- (۲) نخستین معلم ما می‌گوید: آن‌که چیزی دیگر ندارد که به وسیله آن در برابر مردم افتخار نماید، به اصل و نسب خود افتخار می‌کند!
- (۳) یکی از آموزگارانمان می‌گوید: کسی به اصل خویش افتخار می‌کند که چیز دیگری ندارد که در برابر مردم به آن افتخار کند!
- (۴) یکی از معلمین ما می‌گوید: کسی باید به اصل خود افتخار کند که چیز دیگری نیست که در مقابل مردم به آن افتخار کند!

۱۵۲- «مَا يَزِيدُ صَبْرَنَا فِي أُمُورٍ لَا طَاقَةَ لَنَا بِهَا، هُوَ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ!»:

- (۱) صبر ما در کارهایی که طاقتش در ما نیست، زیاد نمی‌شود، بلکه آن در ایمان به الله است!
- (۲) آنچه صبر ما را در اموری که هیچ توانی برای آنها نداریم، می‌افزاید، همان ایمان به الله است!
- (۳) صبر در کارهایی که توان آنها در ما نیست قدرت ما را زیاد نمی‌کند، بلکه آن ایمان به خداست!
- (۴) چیزی که صبر ما را می‌افزاید، اموری است که هیچ طاقت آن را نداریم که همان ایمان به خداست!

۱۵۳- «هُؤُلَاءِ الرِّجَالُ يَعْمَلُونَ عَلَى تَطْوِيرِ صِنَاعَةِ الْبِلَادِ مُجَدِّينَ لِأَنَّ مُسْتَقْبِلَ الْبِلَادِ سَيَكُونُ بِأَيْدِيهِمْ!»:

- (۱) این مردان برای بهبود صنعت کشور تلاش می‌کنند چون آینده کشور به دست آنان داده خواهد شد!
- (۲) این مردان با تلاش برای بهبود صنعت کشور کار می‌کنند زیرا آینده کشور به دستان ایشان خواهد بود!
- (۳) این‌ها مردانی‌اند که برای پیشرفت صنعتی کشور کار می‌کنند زیرا آینده کشور به دستانشان خواهد بود!
- (۴) اینان مردانی هستند که تلاشگرانه صنعت کشور را پیشرفت می‌دهند چون آینده آن به دستانشان است!

۱۵۴- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أُنْسِيَ الْمَشَقَّاتِ الَّتِي تَحَمَّلْتُهَا فِي حَيَاتِي!: نمی‌توانم سختی‌هایی را که در زندگی‌ام تحمل می‌کنم، فراموش نمایم!
- (۲) أَخْبَرْنَا آبَاؤُنَا عَنْ تَجَارِبِهِمُ الْقِيَمَةَ طَوَالَ الْحَيَاةِ!: پدرانمان را از تجربه‌های ارزشمندشان در طول زندگی آگاه کردیم!
- (۳) لَمَّا بَلَغْتَ الشَّبَابَ كَأَنَّكَ وَصَلْتَ إِلَى قِمَّةِ الْجَبَلِ!: وقتی به جوانی رسیدی گویی که به قلّه کوه رسیده‌ای!
- (۴) كُنْتُ جَلَسْتُ حَزِينَةً وَ لَا أَتَوَجَّهُ أَنْ أُمِّي كَانَتْ تَتَادِينِي غَضَبَانَةً!: با ناراحتی نشسته بودم و متوجه نشدم که مادرم با عصبانیت مرا صدا می‌زد!

۱۵۵- عَيْنِ مَا يُنَاسِبُ مَفْهُومَ الْبَيْتِ: «أَتَزَعَمُ أَنَّكَ جَرِمٌ صَغِيرٌ / وَ فَيْكَ أَنْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ»

- (۱) لَوْ عَلِمَ النَّاقِصُ بِنَقْصِهِ لَكَانَ كَامِلًا!
- (۲) اللِّسَانُ جَرِمُهُ صَغِيرٌ وَ جُرْمُهُ كَبِيرٌ!
- (۳) الْإِنْسَانُ عَالِمٌ مُعَقَّدٌ لَيْسَ أَبْوَابُهُ مَعْلُومَةٌ!
- (۴) مَعْرِفَةُ النَّفْسِ أَنْفَعُ الْمَعَارِفِ!

١٥٦- عَيْنِ الْخَطِّ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

(١) لِكُلِّ اخْتِرَاعٍ عِلْمِيٍّ وَ ابْتِكَارٍ وَجْهَانٌ،

(٢) وَجْهٌ نَافِعٌ وَ وَجْهٌ مُضِرٌّ،

(٣) وَ عَلَى الْإِنْسَانِ الْعَاقِلِ أَنْ يَسْتَفِيدَ مِنَ الْوَجْهِ النَّافِعِ،

(٤) وَ يَبْتَغِدَ عَنِ الْوَجْهِ الْمُضِرِّ فِي حَيَاتِهِ!

١٥٧- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «ولدي! عاشر من يجالسون العلماء و يشاورونهم!»

(١) عاشر: فعل ماضٍ - مزيد ثلاثي - متعدّد / فعل و فاعل؛ الجملة فعلية

(٢) العلماء: اسم - جمع تكسير (مفرد: العالم؛ مذكّر) - اسم فاعل - معرّف بأل / فاعل و مرفوع

(٣) يشاورون: فعل مضارع - مزيد ثلاثي (من باب مفاعلة) - معلوم (= مبني للمعلوم) / مفعوله ضمير «هم»

(٤) يجالسون: فعل مضارع - جمع مذكّر غائب - من مصدر «جُلوس» / مع فاعله جملة فعلية؛ خبر و مبتدؤه: «من»

١٥٨- عَيْنِ مِنَ الْحُرُوفِ الْمَشْبَهَةِ بِالْفِعْلِ مَا يَرِبُطُ الْجُمْلَتَيْنِ بِبَعْضٍ:

(١) «إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»

(٢) «... قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

(٣) كَأَنَّ السَّمَاءَ بَحْرٌ تَوْجَدُ فِيهِ أَنْوَاعٌ مِنَ الْأَسْمَاقِ!

(٤) قَالَ رَجُلٌ مَعْمَرٌ: يَا لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ لَنَا يَوْمًا!

١٥٩- عَيْنِ الْخَطِّ فِي عَمَلِ الْحُرُوفِ الْمَشْبَهَةِ بِالْفِعْلِ:

(١) لَيْتَ بَيْنَنَا مَجْدِينَ فِي الْعَمَلِ!

(٢) إِنَّهُ تَحْمَلُ صَعُوبَاتِ الْحَيَاةِ فَيَسِينُج!

(٣) إِنَّ الْمَرْأَةَ الْحَاضِرَةَ مُتَخَلِّقَةٌ بِالْفَضَائِلِ!

(٤) كَأَنَّ طَالِبَتِي هَذِهِ الْمَدْرَسَةَ فَائِزَتَيْنِ!

١٦٠- عَيْنِ الْخَطِّ لِلْفَرَاغِ لِإِيجَادِ الْحَالِ: «بَلِغْتُ قَمَّةَ أَحَدِ الْجِبَالِ فِي مَدِينَتِنَا . . . إِلَى الْغَابَةِ!»

(١) ناظرًا

(٢) ناظرةً

(٣) و أنا أنظرُ

(٤) و أنا ناظرًا

درس‌های (۱ تا ۶)
صفحه‌های (۲۳ تا ۹)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی (مجموع دروس تاریخ و جغرافیا): ۳۰ دقیقه

تاریخ (۳)

۱۶۱- کدام ویژگی در آثار تاریخ‌نگاری سنتی کمتر به چشم می‌خورد؟

- (۱) توجه و اهتمام به ثبت وقایع شاهان
(۲) تألیف آثار با تأکید بر خصوصیات ادبی
(۳) کتابت امور شاهان با زبان تملق و مدح
(۴) تبعیت از سبک نگارشی دشوار و سخت

۱۶۲- کدام‌یک از مورخان زیر، در انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، عبارت زیر را به کار برده است؟

«تاریخ‌نگار را لازم است که فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند...»

- (۱) خاوری‌شیرازی
(۲) میرزا محمدجعفر خورموجی
(۳) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه
(۴) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده

۱۶۳- در دوره معاصر کدام عامل به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی تاریخ در ایران کمک شایانی کرد؟

- (۱) ترجمه و نشر کتاب‌ها و مقالات علمی فراوان
(۲) تأسیس دانشگاه و رواج آموزش تاریخ به عنوان یک رشته علمی در دوره معاصر
(۳) بهره‌گیری از نتایج تحقیقات علوم چون باستان‌شناسی و زبان‌شناسی در مطالعه تاریخ
(۴) ایجاد مراکز تاریخی و نشریات تخصصی در حوزه مطالعات تاریخی

۱۶۴- کدام شهرها در دوره کریم‌خان زند، به مراکز مهم تجارت داخلی و خارجی تبدیل شدند؟

- (۱) بندر بوشهر و شیراز
(۲) بندرعباس و شیراز
(۳) اصفهان و بندرعباس
(۴) اصفهان و بندر بوشهر

۱۶۵- به موجب کدام اقدام دولت انگلستان، ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد؟

- (۱) تأسیس کمپانی هند شرقی در هندوستان
(۲) سرکوب شورش سربازان هندی
(۳) تصرف بخش‌هایی از سرزمین هند
(۴) دست‌اندازی بر سرزمین‌های مجاور هند

۱۶۶- در آستانه انقلاب فرانسه، کدام‌یک از روشنفکران این کشور بر اهمیت انتخابات تأکید می‌کرد؟

- (۱) روسو
(۲) مونتسکیو
(۳) کرامول
(۴) ولتر

۱۶۷- کدام صدراعظم دوره قاجار، نقش مؤثری در ترغیب ناصرالدین شاه به اخذ تمدن اروپایی داشت؟

- (۱) میرزا تقی‌خان امیرکبیر
(۲) میرزا حسین‌خان سپهسالار
(۳) میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام فراهانی
(۴) ابراهیم‌خان کلانتر

۱۶۸- مهم‌ترین وظیفه مستوفیان در دوره قاجار در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) رسیدگی به تخلفات و جرایم سیاسی
(۲) ثبت، بایگانی و نگهداری اسناد دولتی
(۳) نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی
(۴) تنظیم مسائل مربوط به امور خارجه

۱۶۹- کدام‌یک از قراردادهای زیر، در اوایل دوره قاجار میان دولت ایران و انگلستان به امضا رسید؟

- (۱) پاریس
(۲) گلداسمیت
(۳) آخال
(۴) مفصل

۱۷۰- کدام گزینه در ارتباط با عهدنامه فین‌کنشتاین درست است؟

- (۱) پس از امضای این عهدنامه، هیئتی نظامی از فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد.
(۲) به موجب مفاد این معاهده، امتیازات اقتصادی متعددی به دولت فرانسه واگذار شد.
(۳) پس از انعقاد این عهدنامه، روابط سیاسی و نظامی ایران و انگلستان از سر گرفته شد.
(۴) این قرارداد زمینه‌ساز واگذاری امتیاز کاوش‌های باستان‌شناختی را به فرانسه فراهم کرد.

۱۷۱- ایران به موجب تداوم کدام رویکرد از دوره قاجار به پهلوی، به عقب‌ماندگی مضاعفی دچار شد؟

- (۱) تمرکز عمده بر تولید صنایع تسلیحاتی
- (۲) عدم توجه به تقاضای بازار جهانی
- (۳) بی‌توجهی به افزایش استانداردهای تولید
- (۴) واردات بدون برنامه و بی‌رویه محصولات اروپایی

۱۷۲- در دوره قاجار تجار داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی، در کدام شهرها کارگاه‌های بزرگ بافندگی فرش دایر نمودند؟

- (۱) کرمان و اصفهان
- (۲) تبریز و کرمان
- (۳) اراک و تهران
- (۴) اراک و تبریز

۱۷۳- هدف میرزااحسن رشديه از برپایی مراکز آموزشی جدید چه بود؟

- (۱) جایگزین کردن آموزش دانشجو در داخل کشور به جای فرستادن آن‌ها به خارج
- (۲) ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه‌خواهی و حکومت قانون در میان دانش‌آموختگان
- (۳) فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه
- (۴) تغییر روش‌های تعلیم و تربیت متناسب با فرهنگ اروپاییان

۱۷۴- کدام‌یک از سازه‌های دوره قاجار به بناهای «کارت پستالی» معروف شدند؟

- (۱) بناهایی که توسط معماران اروپایی با نظر به مظاهر تمدن جدید ساخته شده بودند.
- (۲) سفارت‌خانه کشورهای اروپایی که تحت تأثیر معماری ایرانی-اسلامی به وجود آمدند.
- (۳) بناهایی موسوم به عمارات کلاه‌فرنگی که در وسط باغ ساخته می‌شدند.
- (۴) بناهایی که معماران ایرانی آن‌ها را بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی می‌ساختند.

۱۷۵- در آستانه انقلاب مشروطیت، کدام عامل باورهای مذهبی و فرهنگی جامعه ایران را در برابر انحرافات فکری تقویت کرد؟

- (۱) تحول فکری ناشی از ورود تفکر مشروطه‌خواهی به ایران به شکل‌های مختلف
- (۲) ارتباط منظم میان علما و مردم و پیدایش و گسترش حرکت فکری به رهبری عالمان دینی
- (۳) انتشار روزنامه‌های فارسی‌زبان در داخل و خارج از کشور
- (۴) ترویج اندیشه‌های نوین سیاسی و اجتماعی در قالب سفرنامه‌ها در میان مردم

۱۷۶- در دوران قاجار پیامد اوضاع آشفته و پریشان ایران در فاصله‌ای که متمم قانون اساسی تدوین می‌شد، چه بود؟

- (۱) افزایش اعتبار روسیه و انگلستان در ایران
- (۲) جدایی شیخ فضل‌الله نوری از نهضت مشروطه
- (۳) بی‌اعتنایی محمدعلی شاه به مجلس شورای ملی
- (۴) پیدایش اختلافات درونی در مشروطه‌خواهان

۱۷۷- کدام گزینه از اقدامات امپراتوری آلمان در جهت تبدیل شدن به یکی از پیشروترین کشورهای اروپایی در زمینه صنعت نمی‌باشد؟

- (۱) ایجاد مؤسسات عمومی
- (۲) تأسیس و توسعه مدارس
- (۳) برپایی صنایع جدید
- (۴) بسط شبکه حمل و نقل

۱۷۸- فرانسه پس از فروپاشی امپراتوری عثمانی، سرپرستی کدام‌یک از کشورهای زیر را به عهده گرفت؟

- (۱) عراق و اردن
- (۲) سوریه و ترکیه
- (۳) لبنان و سوریه
- (۴) فلسطین و عربستان

۱۷۹- کدام گزینه از مفاد پیمانی که با آلمان در کاخ ورسای پاریس منعقد شد، نمی‌باشد؟

- (۱) مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد.
- (۲) آلمانی‌ها ملزم به پرداخت غرامت به دولت‌های متفق شدند.
- (۳) بخش‌هایی از خاک آلمان به فرانسه و لهستان واگذار گردید.
- (۴) آلمانی‌ها از داشتن تسلیحات نظامی منع شدند.

۱۸۰- در دوره جنگ جهانی اول با نزدیک شدن ارتش روسیه به تهران، شماری از میلیون‌ها مهاجرت به کدام شهر، مبادرت به تأسیس دولت موقت ملی

در آن شهر نمودند؟

- (۱) کاشان
- (۲) تبریز
- (۳) کرمانشاه
- (۴) قزوین

۱۸۱- کدام گزینه دربارهٔ موقعیت یک سکونتگاه درست نیست؟

- (۱) جایگاه یک سکونتگاه در سطح ناحیه و برخورداری از موقعیت و اعتبار
- (۲) تأثیر ناچیز رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب‌وهوایی بر آن
- (۳) ایفای نقشی مهم در ادامهٔ حیات یا گسترش یک سکونتگاه
- (۴) سنجیدن وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون

۱۸۲- سرعت گسترش شهرنشینی در کدام ناحیه بیشتر از سایر نواحی جهان است؟

- (۱) آمریکای شمالی
- (۲) اروپا و اقیانوسیه
- (۳) آسیا و آفریقا
- (۴) آمریکای لاتین و کارائیب

۱۸۳- در متن زیر چه تعداد اطلاعات نادرست دربارهٔ مگالاپلیس دیده می‌شود؟

«مگالاپلیس‌ها در نتیجهٔ گسترش فوق‌العادهٔ زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، پدید آمده‌اند که برخی، آن را جهان‌شهر هم می‌نامند. مهم‌ترین ویژگی آن‌ها، تمرکز و انبوهی جمعیت شهری، تمرکز مؤسسات مالی و پولی و ... است. آن‌ها معمولاً شکل خطی و کریدوری دارند.»

- (۱) صفر
- (۲) یک
- (۳) دو
- (۴) سه

۱۸۴- در کدام گزینه، به‌ترتیب، توضیحی دقیق برای مسائل زیر ذکر شده است؟

الف) بیکاری و مسکن نامناسب افراد یک شهر

ب) بهبود روشنایی معابر شهر

ج) واردکردن خسارت به اموال عمومی و آثار فرهنگی

(۱) از علل پیدایش فقر شهری - نقش پیشگیرانه در وقوع جرم دارد - وندالیسم شهری

(۲) از علل پیدایش وندالیسم شهری - باعث جرم‌خیزی ناحیه می‌شود - فقر شهری

(۳) از علل پیدایش وندالیسم شهری - نقشی پیشگیرانه در وقوع جرم دارد - فقر شهری

(۴) از علل پیدایش فقر شهری - باعث جرم‌خیزی ناحیه می‌شود - وندالیسم شهری

۱۸۵- کدام گزینه به اهداف جهاد سازندگی اشاره نمی‌کند؟

(۱) استقلال کشور - خودبسندگی کشاورزی

(۳) استقلال کشور - رسیدگی به مناطق محروم

۱۸۶- «هماهنگی بخش‌ها و جنبه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، دفاعی و محیطی» کدام ویژگی آمایش سرزمین را یادآور می‌شود؟

(۱) توجه به عدالت در توسعه

(۳) توجه به نیازهای حال و آینده

۱۸۷- به‌ترتیب «داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده از محیط» و «پردازش اطلاعات» در سامانهٔ اطلاعات جغرافیایی دارای کدام ویژگی هستند؟

(۱) پدیده‌های دنیای واقعی را که ویژگی‌های طبیعی است، شامل می‌شود - پردازش با توجه به اهداف و نیاز کاربر

(۲) شامل پدیده‌های طبیعی و انسانی و ویژگی‌های آن‌هاست - پردازش با توجه به اهداف و نیاز کاربر

(۳) پدیده‌های دنیای واقعی را که ویژگی‌های طبیعی است، شامل می‌شود - پردازش بر اساس میزان اطلاعات جمع‌آوری شده

(۴) شامل پدیده‌های طبیعی و انسانی و ویژگی‌های آن‌هاست - پردازش بر اساس میزان اطلاعات جمع‌آوری شده

۱۸۸- کدام یک از مفاهیم زیر ماهیت جغرافیایی حمل‌ونقل را نشان می‌دهند؟

(۱) برخورداری از اهمیت اقتصادی، زیست‌محیطی، اجتماعی و سیاسی و دفاعی

(۲) نقش‌آفرینی در فعالیت‌های اقتصادی، واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری

(۳) افزایش جمعیت، گسترش تجارت و اقتصاد جهانی، پیشرفت علم و فناوری

(۴) مکان، موقعیت مکانی، مسافت، مبدأ و مقصد

۱۸۹- جغرافیای حمل‌ونقل در کدام حوزهٔ علم جغرافیا قرار دارد؟

(۱) شهری

(۲) سیاسی

(۳) سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی

(۴) اقتصادی

۱۹۰- هریک از شیوه‌های حمل‌ونقل زیر، معمولاً برای چه مسافتی استفاده می‌شوند؟

«حمل‌ونقل لوله‌ای - حمل‌ونقل آبی - حمل‌ونقل ریلی»

(۱) دور - نسبتاً دور - دور

(۳) دور - دور - نسبتاً دور

(۲) نسبتاً دور - نسبتاً دور - دور

(۴) نسبتاً دور - دور - نسبتاً دور

۱۹۱- کدام یک از ویژگی‌های زیر از مزایای حمل‌ونقل جاده‌ای نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل است؟

- الف) میزان مصرف سوخت و آلاینده‌گی محیط‌زیست
- ب) استفاده برای رفتن به مناطق روستایی
- ج) انعطاف در توقف بین ایستگاه‌ها و تعدد مسیرها
- د) راحتی و تعداد مسافران

۱) ب، ج ۲) الف، ج ۳) ب، د ۴) ج، د

۱۹۲- ویژگی‌های حمل‌ونقل ریلی در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- ۱) تعداد سوانح پایین، آلاینده‌گی کم، هزینه‌ی احداث پایین خطوط آهن و مصرف سوخت بسیار کم
- ۲) پوشش گسترده در جهان، ارزان‌ترین روش جابه‌جایی کالاها و برخورداری از بالاترین سرعت
- ۳) ارزان‌ترین روش جابه‌جایی کالا، هزینه‌ی حمل پایین، صرفه‌جویی در زمان و راحتی
- ۴) امنیت، راحتی، هزینه‌ی حمل پایین در مسافت‌های طولانی، آلاینده‌گی کم و هزینه‌ی احداث بالای خطوط آهن

۱۹۳- کدام گزینه درباره‌ی قطارهای پرسرعت نادرست است؟

- ۱) معمولاً به قطارهایی که بیش از ۲۰۰ کیلومتر در ساعت سرعت داشته باشند قطار پرسرعت می‌گویند.
- ۲) امروزه کشورهای اروپایی از جمله فرانسه و آلمان از تولیدکنندگان عمده‌ی قطارهای تندرو به‌شمار می‌روند.
- ۳) قطار پرسرعت الکتریکی که در سال ۱۹۶۴م. بین توکیو و یوکوهاما در ژاپن به حرکت درآمد، از اولین قطارهای پرسرعت جهان است.
- ۴) شرکت‌های بزرگ تولیدکننده‌ی قطارهای پرسرعت رکورد سرعت را از ۱۶۰ کیلومتر در ساعت به بیش از ۳۰۰ کیلومتر در ساعت (و حتی ۴۵۰ کیلومتر در ساعت) افزایش داده‌اند.

۱۹۴- درباره‌ی پراکندگی شبکه‌های ریلی در جهان کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) بیشترین میزان خطوط سریع‌السیر و طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان متعلق به کشور آمریکا است.
- ۲) کشورهای ایالات متحده آمریکا، روسیه، چین و هند بیشترین میزان خطوط ریلی را در جهان دارند.
- ۳) اروپا گسترده‌ترین شبکه‌ی خط‌آهن را در میان قاره‌های جهان دارد.
- ۴) ایالات متحده آمریکا دارای طولانی‌ترین شبکه‌ی ریلی در جهان است که ۸۰ درصد آن به حمل بار اختصاص دارد.

۱۹۵- تنها خط برقی کشور در حمل‌ونقل ریلی چه مسیری است؟

- ۱) راه‌آهن تهران به مشهد
- ۲) قطار سریع‌السیر تهران به قم
- ۳) مسیر جلفا به تبریز
- ۴) راه‌آهن قم به اصفهان

۱۹۶- بالاترین درصد تجارت جهانی بر اساس وزن مربوط به کدام شیوه‌ی حمل‌ونقل است و مشخصه‌ی این شیوه چیست؟

- ۱) ریلی - پوشش گسترده در سطح جهان
- ۲) ریلی - سرعت بالا و امنیت
- ۳) آبی - پوشش گسترده در سطح جهان
- ۴) آبی - سرعت بالا و امنیت

۱۹۷- تولید کشتی‌های «رو - رو» در حمل‌ونقل دریایی از کدام جهت اهمیت دارند؟

- ۱) پایین آوردن هزینه‌های ساخت کشتی و اسکله‌ها
- ۲) سرعت‌بخشیدن به ظرفیت جابه‌جایی کالا
- ۳) امکان انتقال مسافران به فواصل بسیار دور
- ۴) کاستن هزینه‌های سفر برای مسافران و گردشگران

۱۹۸- کدام یک از گزاره‌های زیر صحیح بیان شده‌اند؟

- الف) بیشترین نشست و برخاست‌های هواپیماهای کشور در فرودگاه مهرآباد انجام می‌گیرد.
- ب) لوله‌های نفتی عمدتاً از فولاد ساخته شده‌اند و ممکن است در زیر زمین یا حتی در بستر دریاها کار گذاشته شوند.
- ج) یکی از دلایل احداث لوله‌های انتقال مواد نفتی، هزینه‌های پایین تعمیر لوله‌ها و ایستگاه‌های واسطه‌ای است.
- د) هر سه گزاره درست است.

۱۹۹- ویژگی‌های حمل‌ونقل از طریق خطوط لوله، در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- ۱) انتقال حجم عظیمی از مایعات - آسیب کمتر به محیط‌زیست - نیاز به سرمایه‌گذاری فراوان به هنگام احداث
- ۲) انتقال سیالات به قسمت‌های مختلف کشور - آلودگی محیط‌زیست - نیاز به مراقبت بالا هنگام حوادث
- ۳) انتقال حجم عظیمی از مایعات - نیاز به مراقبت پایین با استفاده از تجهیزات هوشمند - سرمایه‌گذاری کم در حین احداث
- ۴) انتقال سیالات به قسمت‌های مختلف کشور - آسیب کمتر به محیط‌زیست - بازدهی کم نسبت به هزینه‌ی زیاد آن

۲۰۰- به ترتیب، طول کدام یک از خطوط لوله‌ی ایران، بیشتر از دیگری است و چه کشورهایی مقصد صادرات گاز طبیعی ایران از طریق خطوط لوله هستند؟

- ۱) خطوط لوله‌ی نفت - ترکمنستان، عراق، ترکیه و افغانستان
- ۲) خطوط لوله‌ی گاز - ترکمنستان، عراق، ترکیه و افغانستان
- ۳) خطوط لوله‌ی نفت - ارمنستان، عراق، آذربایجان و ترکیه
- ۴) خطوط لوله‌ی گاز - ارمنستان، عراق، آذربایجان و ترکیه

درس‌های (۱ تا ۵)
صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۲۰۱- هریک از عبارات زیر به ترتیب با کدام مورد، ارتباط دارند؟

- علت شکل‌گیری زمینه رشد دانش علمی
- راه‌حلی برای رفع تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی
- عامل تعاریف متفاوت از دانش علمی
- (۱) پیدایش مسائل خاص در جامعه - طرح ایده‌های نوین - دیدگاه حاصل از دانش عمومی
- (۲) تعارض میان دانش علمی و عمومی - دست برداشتن از دانش عمومی - متفاوت بودن هویت فرهنگی
- (۳) پیدایش مسائل خاص در جامعه - طرح ایده‌های نوین - متفاوت بودن هویت فرهنگی
- (۴) تعارض میان دانش علمی و عمومی - دست برداشتن از دانش علمی - دیدگاه حاصل از دانش عمومی

۲۰۲- علت پیدایش هر یک از موارد زیر به ترتیب چیست؟

- غیرعلمی دانستن روش‌های غیرتجربی
- دانش مفید
- دانش علمی
- (۱) اتکاء بر موضوع علوم - نیاز به دانش همسو با فرهنگ - تفکر در دانش عمومی
- (۲) تأکید بر روش علوم - نیاز به دانش برآمده از هویت فرهنگی - تأمل در دانش حاصل از زندگی
- (۳) اتکاء بر موضوع علوم - نیاز به تشخیص درست و غلط بودن مسائل - تأمل در دانش عمومی
- (۴) تأکید بر روش علوم - پدید آمدن مسائل خاص در جامعه - نیاز به دانش کشف‌کننده واقعیت

۲۰۳- پاسخ سوالات زیر، به ترتیب چیست؟

- ارائه راه‌حل صحیح برای مسائل موجود در جامعه از کدام بخش از ذخیره دانشی پدید می‌آید؟
- دلیل از بین رفتن ارتباط بین دانش عمومی و علمی چیست؟
- کدام دانش، بخش عمیق‌تر ذخیره دانشی جامعه را شکل می‌دهد؟
- (۱) دانش حاصل از زندگی - ناتوانی در حل تعارض‌ها - دانش علمی
- (۲) دانش علمی - تهاجم فرهنگی - دانش حاصل از روابط اجتماعی
- (۳) دانش عمومی - اختلال در فرهنگ اجتماعی - دانش علمی
- (۴) دانش علمی - ایجاد تعارض در ذخیره دانشی - دانش ناشی از تأمل در دانش عمومی

۲۰۴- کدام گزینه در ارتباط با انواع علوم انسانی و اجتماعی، نادرست است؟

- (۱) جامعه‌شناسی خرد و کلان، نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.
- (۲) جامعه‌شناسی خرد، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه می‌کند.
- (۳) روان‌شناسی، نمونه‌ای از علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی، نمونه‌ای از علوم انسانی‌اند.
- (۴) موضوع علوم انسانی، عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است.

۲۰۵- با توجه به عبارت «امروزه، فناوری بر زندگی بشر، سیطره یافته و آن را کنترل می‌کند» کدام گزینه، درست است؟

- (۱) علوم طبیعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند.
- (۲) علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند.
- (۳) علوم طبیعی، ظرفیت داوری درباره علوم مربوط به طبیعت و فناوری حاصل از آن را دارند.
- (۴) علوم طبیعی، نسبت به علوم اجتماعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.

۲۰۶- کدام گزینه به ترتیب در رابطه با فلسفه، نادرست و در ارتباط با فوائد علوم طبیعی، درست است؟

- (۱) موضوع فلسفه و علوم طبیعی با هم تفاوت دارد. - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری
- (۲) موضوع آن، شناخت طبیعت و قوانین حاکم بر آن است. - رهاسازی و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.
- (۳) قوانین فلسفه، مخصوص موجودات طبیعی یا انسانی و اجتماعی است. - پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت
- (۴) به موجودی خاص، مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد. - رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت و نشان دادن شیوه صحیح استفاده از دانش‌های ابزاری

۲۰۷- هریک از عبارات زیر به ترتیب به کدام مفهوم و موضوع اشاره دارد؟

- شناسایی جامعه و پدیده‌های اجتماعی صرفاً بر اساس دانش‌های ابزاری
- فراهم آوردن امکان مشارکت‌ها در زندگی اجتماعی
- به معنای وحدت روش علوم

- توضیح تغییرات در یک پدیده به کمک تغییرات در پدیده دیگر

- (۱) جامعه، واقعیتی بیرونی است - قواعد اجتماعی - جامعه‌شناسی تبیینی - تأکید بر موضوع علوم
- (۲) یکسان‌انگاری جامعه و طبیعت - نظم اجتماعی - نگاه از درون - ساختار اجتماعی
- (۳) تقلیل انسان به عنوان پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی - نظم اجتماعی - تأکید بر موضوع علوم - پدیده‌های هم‌تغییر
- (۴) یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - قواعد اجتماعی - پوزیتیویسم - پدیده‌های هم‌تغییر

۲۰۸- کدام گزینه، به ترتیب در ارتباط با هنر آشنایی‌زدایی، نادرست و در ارتباط با رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی، درست است؟

- (۱) در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مأنوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد. - طرفداران دیدگاه تبیینی، گمان می‌کنند که انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.
- (۲) به معنای عادت‌زایی است و جامعه‌شناس در این روش، تلاش می‌کند از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند و از دانش علمی و عمومی عبور کند. - انسان صرفاً موجودی طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود و پیامد آن، مغلوب شدن انسان در برابر جامعه است.

(۳) افراد در زندگی روزمره از دید خود و برای خود به موقعیت‌های اجتماعی می‌نگرند ولی جامعه‌شناس باید تلاش کند تا به خود موقعیت اجتماعی و ابعاد و اعماق آن نزدیک شود. - در این رویکرد، هدف جامعه‌شناسی همانند هدف علوم طبیعی است؛ یعنی جامعه‌شناسی با شناخت نظم اجتماعی به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد.

(۴) جامعه‌شناسان برای شناختن نظم از امور آشنا و مأنوس آشنایی‌زدایی می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند. - جامعه و نظام اجتماعی بیرون و مستقل از ما انسان‌ها خواهد بود و انسان‌ها فقط باید خود را با آن تطبیق دهند و سازگار کنند و افراد جامعه بر اساس نوعی قرارداد، قواعد و مقرراتی را می‌پذیرند.

۲۰۹- هر عبارت به ترتیب علت، تعریف یا معنا و مفهوم، پیامد چیست؟

- تغییر در خود و تغییر در محیط توسط نظام اجتماعی
- چگونگی ارتباط و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف
- برجسته کردن شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی چون ماشین و بدن انسان

- (۱) رشد جمعیت و برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر - ساختار اجتماعی - مغلوب ساختن جامعه، توسط انسان
- (۲) پویا بودن نظام اجتماعی - نظام اجتماعی - موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی
- (۳) حفظ بلندمدت نظام اجتماعی - ساختار اجتماعی - موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی
- (۴) تأمین سازوکارهایی برای رفع نیازهای خود توسط نظام اجتماعی - نظام اجتماعی - تسلط انسان بر جامعه همان‌گونه که بر طبیعت مسلط شد.

۲۱۰- هریک از عبارات زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش جدول است؟

الف	ج	موضوع جامعه‌شناسی تبیینی	ب
بیرون و مستقل از انسان‌هاست	روش تبیینی	د	در زندگی روزمره بیشتر به چشم می‌آید

- تشخیص مجرم بودن یا نبودن با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری

- طبیعت

- پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی

- بی‌نظمی

- (۱) ج - الف - د - ب
- (۲) ج - د - ب - الف
- (۳) د - الف - ب - ج
- (۴) ج - ب - الف - د

۲۱۱- در رابطه با پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی، کدام گزاره با کلمات مقابل آن، تناسب دارد؟

- (۱) انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ، هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد. (سقوط ارزش‌ها)
- (۲) تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است صرفاً آن را رعایت کنند. (افول معانی)
- (۳) با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک رذیلت اخلاقی است. (سقوط ارزش‌ها)
- (۴) مطالعات تبیینی نشان داده‌اند که میان عواملی مانند میزان پرخاشگری، هیجان، خواب، وضعیت تحصیلات و تأهل با اعتیاد به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای رابطه وجود دارد. (رکود اراده‌ها)

۲۱۲- علت هر یک از عبارات زیر به ترتیب کدام است؟

- حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی
- اخلاق‌گریزی

- محدود شدن بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده انسان

- (۱) تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی - انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی و ... - نادیده گرفتن پیامدهای کنش‌ها
- (۲) تأکید بیش از اندازه دانشمندان بر جامعه‌شناسی تبیینی - نادیده گرفتن معنای کنش - انکار ارزش‌های اخلاقی و عاطفی
- (۳) تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری - قابل توضیح نبودن بسیاری از کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاقی و ... - نادیده گرفتن پیامدهای کنش‌ها
- (۴) تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی - استفاده از روش‌های صرفاً تجربی و انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی و ... - نادیده گرفتن معنای کنش

۲۱۳- کدام گزینه در رابطه با جنگ‌های نامنظم، درست بیان شده است؟

- (۱) سربازان جنگ‌های نامنظم معمولاً نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا می‌کنند.
- (۲) در این نوع مبارزه، از نظم مشخصی پیروی می‌شود و تأکید بر عملکرد نظامی سربازان است.
- (۳) در جنگ‌های نامنظم، افراد از نظم موجود پیروی می‌کنند و گاهی نیز از آن فراتر می‌روند و با ارزش‌ها و معانی، پیوند می‌خورند.
- (۴) جنگ‌های نامنظم، مبتنی بر آگاهی فرهنگی و جغرافیایی سربازان محلی یک منطقه است.

۲۱۴- کدام گزینه در رابطه با عبارت «کنش اجتماعی، خشت بنای جامعه است» صحیح است؟

- (۱) تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان به یکدیگر نیازمند و مکمل یکدیگر هستند.
- (۲) ساختارهای اجتماعی، هر چقدر هم جا افتاده و با سابقه باشند، با کنش‌های افراد به وجود می‌آیند و برقرارند.
- (۳) ساختارهای اجتماعی، بر انسان‌ها مسلط هستند و سرنوشت آن‌ها را تعیین می‌کنند.
- (۴) افراد قدرت مقاومت در برابر ساختارها و ایجاد تغییر در آن‌ها را ندارند.

۲۱۵- همراهی همدلانه به معنای ...

- (۱) تأیید کنشگران، نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث احتمالی است.
- (۲) تأیید کنشگران نیست، بلکه به معنای نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌هاست.
- (۳) تأیید روش انجام کنش‌ها، تأکید کردن بر پیامدهای کنش و تلاش برای فهم و پیش‌بینی پیامدهای آن‌ها است.
- (۴) نادیده گرفتن معنای کنش نیست، بلکه به معنای فهم مسائل زندگی و آرزوهای جوانان است.

۲۱۶- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- تأکید بر پیچیدگی کنش‌ها و پدیده‌های اجتماعی و تنوع معانی آن‌ها به این معناست که جوامع انسانی، هیچ شباهت و اشتراکی ندارند.
- وبر معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد.
- قوم‌نگاری نوعی پژوهش کیفی بر اساس مشاهده مشارکتی است که در آن محقق به دنبال پرده برداشتن از معنایی است که در کنش‌ها نهفته‌اند.
- اغلب می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش در جامعه‌شناسی استفاده کرد و آزمایش هوثرن، مثال خوبی از کاربرد این روش در جامعه‌شناسی است.

- (۱) غ - ص - غ - ص
 (۲) ص - غ - غ - ص
 (۳) غ - ص - ص - غ
 (۴) ص - غ - غ - ص

۲۱۷- در ارتباط با دیدگاه «وبر» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) وبر، معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد؛ بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید.
- (۲) وبر، تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست؛ بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود می‌انگاشت.
- (۳) وبر، جامعه‌شناسی خود را تفهیمی - تبیینی معرفی می‌کرد و هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و مدعی شد که هر چند جهان اجتماعی، همانند جهان طبیعی نظم و قواعد خاصی دارد، اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند.
- (۴) از نظر وبر، جامعه‌شناس نه تنها می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ بلکه در مورد آن‌ها می‌تواند داوری علمی کند و به نقد و اصلاح آن‌ها پردازد.

۲۱۸- کدام موارد به ترتیب در جای «الف»، «ب»، «ج» و «د» قرار می‌گیرد؟

تقابل رویکرد تفسیری با رویکرد تبیینی	الف	ج	ب
د	محقق تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص را مطالعه می‌کند	نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها	مراجعه به زمینه فرهنگی که کنشگر در آن عمل می‌کند

- (۱) قوم‌نگاری - دلالت‌های کنش - تفسیر - علوم انسانی و اجتماعی دیگر دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی را ندارند و آن‌چه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود.
- (۲) مطالعه موردی - دلالت‌های کنش - تفسیر - کنشگران بر اساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می‌زنند.
- (۳) قوم‌نگاری - دلالت‌های کنش - تبیین - برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معنای نهفته در کنش‌ها راه یافت.
- (۴) مطالعه موردی - پی بردن به هدف کنشگر - تبیین - کنشگران بر اساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می‌زنند.

۲۱۹- به ترتیب کدام گزینه پاسخ سؤالات زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- در قرن بیستم، کدام باور مورد تردید قرار گرفت؟
- فهم هر کنش، مستلزم چیست؟
- هدف رویکرد تفسیری چیست؟
- (۱) تأکید بر موضوع علوم به جای روش علوم - دسترسی به معنای فرهنگی و اجتماعی نهفته در آن - معنابخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی
- (۲) محدود دانستن علم به علم تجربی - نشان دادن عمق پنهان و منحصر به فرد آن - داوری علمی پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی
- (۳) مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند - دسترسی به معنای ذهنی و معنای فرهنگی نهفته در آن - معنابخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی
- (۴) محدود دانستن علم به علم تجربی - دسترسی به معنای ذهنی و معنای فرهنگی نهفته در آن - داوری درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها و نقد و اصلاح آن‌ها

۲۲۰- به ترتیب «اشتراک دیلتای و وبر»، «افتراق فیلیپ زیمباردو و گافمن» و «اشتراک مطالعه موردی و قوم‌نگاری» را کدام گزینه به درستی نشان می‌دهد؟

- (۱) کنش اجتماعی معنادار است - مشاهده مشارکتی - روش آزمایش
- (۲) وجود نظم و قواعد در جهان اجتماعی - روش آزمایش - روش‌های کمی
- (۳) انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند - روش تبیینی - روش آزمایش
- (۴) تفاوت پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی - روش مطالعه - روش‌های کیفی

درس‌های اول تا ششم
صفحه‌های (۵ تا ۸)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۲۲۱- در ارتباط با برهان «نیازمندی حمل وجود بر ماهیت به دلیل» کدام گزینه صحیح است؟

(۱) در جایی که حمل از نوع شایع صناعی است، امکان مطرح شدن دارد.

(۲) می‌توان گفت دلیلی که در این جا آمده منحصر به دلایل عقلی است.

(۳) ممکن است در بعضی مثال‌های استعمال این برهان، محمول در تعریف موضوع بیاید.

(۴) عدم وجود رابطه ضروری بین محمول و موضوع در استفاده از این برهان شرط نیست.

۲۲۲- رابطه موضوع و محمول در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) تاریخ انسان پر از رمز و رازهای پیچیده است. (۲) مثلث دارای چهار زاویه موجود است.

(۳) برادر حسن، پزشک قلب و عروق است. (۴) منزل دوستم در قیطریه است.

۲۲۳- اگر کسی به ممکن‌الوجود بودن ذاتی پرنده اذعان کند، همه گزینه‌های زیر را می‌پذیرد؛ به جز ...

(۱) واجب شدن این پرنده ذاتاً ممکن‌الوجود، یک امر محال نیست.

(۲) در صورت وجود علت، موجود شدن پرنده، متأخر بر دریافت ضرورت وجود است.

(۳) در هیچ شرایطی این ممکن‌الوجود نمی‌تواند ممتنع‌الوجود بالغیر شود.

(۴) محال است این حالت امکان و تساوی در پرنده از ناحیه دیگری دریافت شده باشد.

۲۲۴- کدام گزینه در تبیین عبارت زیر صحیح و مرتبط است؟

«هنگامی که کلیدی در را باز نمی‌کند، به امتحان کردن سایر کلیدهایمان روی می‌آوریم.»

(۱) از نظر زمانی وجوب مقدم بر وجود است. (۲) هر چیزی از هر چیزی پدید نمی‌آید.

(۳) معتقدیم که هر معلولی به علت نیاز دارد. (۴) ادراک ما مطابق یک هستی نظام‌مند و قانون‌مند است.

۲۲۵- همه گزینه‌ها به جز گزینه ... در مورد مفهوم «مثال خیر» صحیح است.

(۱) مثال خیر نوعی از هستی است که هرگز از بین نمی‌رود.

(۲) هیچ موجود دیگری نمی‌تواند به جایگاه مثال خیر برسد.

(۳) قبول مثال خیر با پذیرش چندخدایی منافاتی ندارد.

(۴) شبیه شدن موجودات مادی به مثال خیر امکان‌پذیر است.

۲۲۶- کدام یک از موارد زیر به ترتیب مطابق با نظر «کاتینگهام - ویلیام جیمز - کرکگور» درباره «ایمان به خدا به عنوان عامل معناداشتن زندگی» است؟

الف) موهبت الهی

ب) منشأ ارزش و اهمیت

ج) نهفته در تجارب شخصی

۱) الف - ب - ج

۲) ب - ج - الف

۳) الف - ج - ب

۴) ج - ب - الف

۲۲۷- گزاره صحیح در مورد مقدمه سوم برهان فارابی کدام است؟

۱) با استفاده از علل، وجود سلسله‌ای بی‌نهایت از معلول‌ها را نفی می‌کند.

۲) به وجود آمدن موجودات جهان را معلول عدم ادامه زنجیره علت‌ها تا بی‌نهایت می‌داند.

۳) بر این نکته که تا علت وجود پیدا نکند، معلول وجود پیدا نمی‌کند، صحه می‌گذارد.

۴) قبول این مقدمه مستلزم پذیرش معلول بودن همه اجزای یک سلسله است.

۲۲۸- کدام گزینه نمی‌تواند تکمیل‌کننده عبارت زیر باشد؟

نظر به برهان «وسط و طرف»، مجموعه نامحدود اشیای جهان ...

۱) نمی‌توانند با واجب‌الوجود بالذات نسبت تباین داشته باشد.

۲) نیاز به علتی بیرون از مجموعه و در عین حال متصل به آن مجموعه دارند.

۳) از ناحیه خودشان ضرورت وجود ندارند.

۴) تک تک افراد این مجموعه ممکن‌الوجود بالذات هستند.

۲۲۹- از دیدگاه فلاسفه مسلمان ...

۱) از معنادار بودن حیات می‌توان وجود خداوند را اثبات کرد.

۲) گرایش انسان به خیر و زیبایی می‌تواند به اثبات یک حقیقت متعالی منجر شود.

۳) احساس تعهد و مسئولیت در انسان مؤخر بر اثبات خداست.

۴) غایتمندی جهان دلیلی بر اثبات وجود خداوند است.

۲۳۰- کدام یک از ابیات زیر با نظر ابن‌سینا پیرامون عشق قرابت معنایی بیشتری دارد؟

۱) عشق دریایی کرانه ناپدید کی توان کردن شنا ای هوشمند

۲) وای آن کو به دام عشق آویخت خنک آن کو ز دام عشق رهاست

۳) هستند افلاک، زاده عشق ارکان به زمین فتاده عشق

۴) سخن عشق نه آن است که آید به زبان ساقیا می ده و کوتاه کن این گفت و شنفت

۲۳۱- اگر رابطه بین وجود و ماهیت در ذهن همانند جهان خارج بود ...

- (۱) هر پدید آمدنی از دلیلی نشأت می‌گرفت.
- (۲) مفهوم واجب‌الوجود بالذات بی‌معنا می‌شد.
- (۳) مفاهیم خیالی و غیرواقعی وجود می‌یافتند.
- (۴) قوه انتزاع قادر بود از وجود و ماهیت یک قضیه دو جزئی بسازد.

۲۳۲- کدام گزینه درباره تاریخچه بحث تمایز وجود و ماهیت نادرست است؟

- (۱) توجه خاص فارابی آن را محور مباحثات گوناگون قرار داد.
- (۲) از مقدماتی است که ابن‌سینا برای اثبات وجود خداوند به کار می‌برد.
- (۳) تمایز وجود و ماهیت نقشی مهم در سیر فلسفه اسلامی ایفا می‌کند.
- (۴) گسترش عمده این بحث در اروپا توسط رویکرد تومیسیم صورت گرفت.

۲۳۳- در کدام قضیه نسبت محمول با موضوع به درستی بیان نشده است؟

- (۱) کلاغ سفید است ← امتناع
- (۲) کلاغ حیوان است ← ضرورت
- (۳) کلاغ پرند است ← ضرورت
- (۴) کلاغ جسم نیست ← امتناع

۲۳۴- رابطه وجود و اشیاى موجود در جهان چگونه است؟

- (۱) وجود با اشیاىی که در جهان در حال حاضر موجودند رابطه امکانی دارد.
- (۲) ذات اشیاى عالم با رابطه امکانی نسبت به وجود، در جهان خارج موجود شده است.
- (۳) ذات اشیاى عالم از رابطه امتناع نسبت به وجود خارج شده است و موجود شده است.
- (۴) وجود با اشیاىی که در جهان در حال حاضر موجودند، رابطه ضرورت دارد.

۲۳۵- در رابطه با علیت کدام گزینه درست است؟

- (۱) قائم به وجود دو طرف است.
- (۲) رابطه جاذبه، رابطه اتکا و ... از این نوع هستند.
- (۳) آنچه معلول از علت طلب می‌کند، هستی‌یابی است.
- (۴) مؤخر از وجود طرفین برقرار نمی‌شود.

۲۳۶- دیوید هیوم می‌گوید: «اگر فردا خورشید از غرب طلوع کند، نباید تعجب کرد»، طبق نظر فلاسفه اسلامی، کدام اصل این نظر هیوم را رد می‌کند؟

- (۱) اصل سنخیت علت و معلول
- (۲) اصل ضرورت علی و معلولی
- (۳) محال بودن ترجیح بلامرجح
- (۴) قاعده وجوب مقدم بر وجود

۲۳۷- اگر کسی به «اصل علیت» و «اصل وجوب‌بخشی علت به معلول» و «اصل سنخیت میان علت و معلول» قائل باشد، کدام معنای اتفاق را ممکن است بپذیرد؟

- (۱) اتفاق به معنای نبود غایت و هدف در پدیده‌ها و اتفاق به معنای رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده
- (۲) اتفاق به معنای پدید آمدن هر معلولی از هر علتی و اتفاق به معنای نبود حتمیت میان علت و معلول
- (۳) اتفاق به معنای نبود حتمیت میان علت و معلول و اتفاق به معنای رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده
- (۴) اتفاق به معنای نبود غایت و هدف در پدیده‌ها و اتفاق به معنای نبود حتمیت میان علت و معلول

۲۳۸- کانت «زندگی جمعی» و «نفس مجرد» را به ترتیب مشروط بر چه چیزی می‌دانست؟

- (۱) اخلاق و رعایت اصول اخلاقی - جهانی ماورای دنیای مادی
- (۲) اراده و مسئولیت‌پذیری - خدایی جاودان و نامتناهی
- (۳) نظم موجود در جامعه انسانی - سعادت دنیا و آخرت
- (۴) وجدان اخلاقی و کسب فضیلت - اختیار و اراده انسان

۲۳۹- در رابطه با استدلال فارابی و ابن‌سینا در خصوص اثبات وجود خدا کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) اولی ابتدا نداشتن سلسله علت و معلول‌ها را نفی می‌کند.
- (۲) دومی در استدلال خود از اصل وجوب‌بخشی علت بهره برده است.
- (۳) اولی وجود علت را مقدم بر وجود معلول معرفی می‌کند.
- (۴) هر دوی آن‌ها به حالت امکان ذاتی در مقدمات اشاره کرده‌اند.

۲۴۰- کدام عبارت، اساس تفاوت نظر ملاصدرا و ابن‌سینا را در بحث ملاک نیاز به علت، بیان می‌کند؟

- (۱) امکان، چیزی جز فقر و نیاز نیست.
- (۲) ملاک نیازمندی در خود وجود است.
- (۳) ریشه اصلی نیازمندی، معلولیت یک موجود است.
- (۴) فقط وجود می‌تواند ماهیت را از حالت تساوی خارج کند.